

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae
& politicae**

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

XXXVIII. An eadem res fit, honestum & urile?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](#)

dicant aliquid esse bonum, quod bonum ve-
re non est, & aberrant à vero scopo, ac suis
cupiditatibus à recti tramite avocantur seu
abstrahuntur. At multi etiam mali judicium
conscie mentis retinent, cùm post, tum ante
factum vident meliora probantq;, deteriora
sequuntur: ac ita sunt *ἀντολόγοι*, id est, in-
excusabiles. Non igitur affirmari potest, ma-
los seu vitiosos operari proflus simpliciterq;
ignorantes. Ita igitur accipiendus est Aristote-
leles, ut ex parte ignorantes esse intelligas. Sic
Judæi scientes in Christum & Apostolos
nesciebant quid facerent. Pater ignosce illis:
ignorant quid agant, ait Servator. Ignorant
autem quod scire debuerant. Affectata hæc
ignorantia dicitur.

XXXVIII.

An eadem res sit, Honestum & utile?

Negatur.

STOC statuerunt; idem esse honestum &
utile: vel alterum cum altero simpliciter
converti, ita ut rectè dicatur: Omne ho-
nestum est utile. Et quicquid est utile, est ho-
nestum. Credo eos, ut facilius persuaderent
animis hominum honestatem, introduxisse
utilis hanc & honesti connexionem. Etsi at-
tem verissimum sit, non esse operam dandam
rebus utilibus, vel eis utendum, si non possit

V 5

hoc

hoc fieri sine turpirudine & violatione honestatis: tamen ut aliud sunt ipsæ res, aliud usus rerum: sic aliud est honestum, aliud utile. Aliud est per se bonū, aliud propter usum. Deus per se bonus est, etiam si nemo eo benè uteretur. Tum etiam si homini bonus, cum bene quis eo utitur. Hæc est igitur inter bonū honestum, & bonum utile differentia: Illud propter se expeditur, & in nobis est, & magna ex parte ex nobis. Hoc propter aliud, nempe usum: & extra nos est positum. Illo nemo potest malè uti: Hoc verò malus potest malè uti. Vocabula etiā seu nomina discriminis inter hæc indicant. Honestum enim est, quod dignum est honore: quod enim Aristoteles alicubi virtuti laudem, non honorem, tribuit, parum moramur. (Sed interpretemur nunc sanè honore dignum, ut sit laude dignum.) Utile verò seu $\chi\eta\nu\mu\nu$ ab utendo dictum est, & significat id, cuius usus aliquis esse potest in vita. Postrem differentiam inter Honestum & utile innuit Poëtæ versus: Justitia utilibus rectum proponere suadet.

XXXIX.

An virtutes sint Scientia?

Negatur.

TRIBUIT Aristoteles Socrati apud Platonem, eum afferuisse, Virtutes esse scientias.

entias. Sed Socratem hoc non sensisse, sic ostendo:

Sivirtus est scientia, doceri potest.

At doceri non potest. Ergo nō est scientia.

Propositio est in Menone Platonis tortu
dem verbis ferè: *Ei δέ γέ διν θεωρίαν της ἡγετής,
διάδημον διδικτούντοντον εἰν*: Quod si scientia est
quædam virtus, clarum est eam esse docibili-
lem. Assumptio est in eodem Dialogo his ver-
bis: *αρετὴν αὐτὰν τὸν διδικτόντοντον*: Id est: Virtus er-
go non fuerit docibilis. Stat igitur conclusio
contra Aristotelē falso ascribentem hoc pro-
nunciatum Socrati: Virtus est scientia. At in-
quis: doceri posse virtutem, est in eodem Dia-
logo. Respondetur. Id equidem non nego:
Sed non est sententia ipsius Socratis. Cujus
ergo? Protagoræ est Sophistæ, id est, qui se
venditabat velut virtutis magister & doctor,
ut verbis utar Patrii.

XL.

*An vir Ethicus debeat esse πραξίς: & an omnes affe-
ctus sint per se vitiosi: item an sint opiniones?*

Negatur.

TRAMUNTUR Stoicorum tres fuille er-
rores de affectibus. 1. Quod sint opinio-
nes. 2. Quod omnes per se sint vitiosi.
3. Quod evellendi & extrahendi sint peni-
tus, non circumcidendi, & amputandi. Pri-

mus